

FACULTAT DE
FARMÀCIA

1/26

UNIVERSITAT DE BARCELONA

U

B

ESTADES

Curs
2006-07

Ensenyament de Farmàcia

**ENSENYAMENT DE FARMÀCIA
PLA D'ESTUDIS 2002**

PLA DOCENT – CURS 2006-07

ASSIGNATURA	ESTADES EN PRÀCTIQUES TUTELADES	
DEPARTAMENT	Facultat de Farmàcia	
ÀREA DE CONEIXEMENT	General	
SEMESTRE DE DOCÈNCIA	Semestral (jornada completa) Anual (mitja jornada)	
CRÈDITS	15	
TIPUS	Troncal	
CRÈDITS ECTS	Hores d'activitat presencial	850 h
	Hores de treball dirigit	15 h
	Hores d'Aula activa formativa	30 h
	Hores d'activitats d'avaluació	5 h
	Hores totals de treball de l'alumne/a	900 h

1. INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

Segons la normativa legal respecte del Pla d'estudis de Farmàcia de la Universitat de Barcelona s'estableix com a assignatura de pregrau troncal i, per tant, obligatòria perquè la cursin tots els alumnes, la denominada Estades.

L'objectiu bàsic d'aquesta assignatura és donar als estudiants els coneixements, les actituds i les habilitats que des d'una perspectiva global de la professió els permetin adquirir una competència professional òptima en el vessant assistencial.

Aquest aprenentatge pretén que l'estudiant de Farmàcia en finalitzar la seva estada conegui:

- L'especificitat de l'oficina de farmàcia i/o de la farmàcia hospitalària
- El paper sanitari del farmacèutic d'oficina de farmàcia i/o de l'hospital
- L'organització d'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital
- El treball en equip i la importància de l'organigrama de responsabilitats
- L'ètica professional

2. PROGRAMA

El programa de l'assignatura permetrà a l'alumnat adquirir competències en les àrees següents:

Activitats assistencials

- Dispensació de medicaments
- Consulta farmacèutica
- Activitats preventives
- Farmacovigilància
- Prevenció d'errors de medicació
- Atenció farmacèutica

Activitats tècniques

- Elaboració de medicaments
- Elaboració de fórmules magistrals i preparats oficials
- Preparació de nutrició parenteral i citostàtics

Activitats de gestió

- Organització i control de medicaments
- Gestió de comandes i estocs
- Gestió informàtica, administrativa i empresarial
- Gestió de la qualitat

3. PLA D'ACCIÓ TUTORIAL

El Pla d'acció tutorial, sota la supervisió de la coordinadora general d'Estades en Pràctiques Tutelades, comporta les activitats següents:

3.1 Aula activa formativa: Aquesta activitat té lloc a la Facultat de Farmàcia a l'inici de l'assignatura. La docència està organitzada amb components teòrics i pràctics i el seu desenvolupament serà dut a terme per la professora titular de l'assignatura utilitzant els sistemes de dinàmiques de grup per assolir l'aprenentatge global.

3.2 Activitat presencial: El professorat associat assignat a cadascuna de les unitats de coordinació docent avalua periòdicament l'aprenentatge dut a terme per l'alumnat al centre receptor mitjançant les tutories de docència, que s'organitzen a les diferents unitats de coordinació docent territorials i que queden establertes en sis per a cada torn, sota la direcció del professor associat corresponent. Aquest aprenentatge té una tutorització contínua per part del farmacèutic tutor en el centre receptor acreditat corresponent. Per a aquest aprenentatge l'alumnat disposa del *Manual d'Estades en Pràctiques Tutelades* com a guia docent.

3.3 Treballs d'iniciació en la recerca assistencial: Aquesta acció tutorial pretén introduir a l'alumnat en l'adquisició de noves habilitats i actituds, pel que fa referència al vessant assistencial de la professió. Es proposen diversos treballs de recerca, organitzats per unitats de coordinació docent que es planificaran i supervisaran en les tutories de recerca, que queden establertes en sis, sota la supervisió del professor associat corresponent i que seran noves eines d'aprenentatge i formaran part del portafolis de l'alumne per a la seva avaluació

4. ELEMENTS DOCENTS

4.1 MANUAL D'ESTADES EN PRÀCTIQUES TUTELADES

El *Manual* inclou el que l'estudiant ha d'aprendre en el centre receptor, i consta dels apartats següents:

1. Missió i funcions de l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

- 1.1. Marc regulador
- 1.2. Descripció de funcions

2. Visió de l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

Assumir responsabilitats en els tractaments farmacoterapèutics dels pacients, tot assolint l'excel·lència professional en el camp assistencial.

3. Gestió de la qualitat en l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

- 3.1. Introducció als conceptes bàsics per obtenir la certificació de qualitat
- 3.2. Conceptes bàsics sobre la Llei de protecció de dades
- 3.3. Conceptes bàsics de seguretat i prevenció de riscos laborals
- 3.4. Gestió i tractament de residus

4. Organització de l'oficina de farmàcia i/o servei de farmàcia d'hospital

- 4.1. Activitats logístiques orientades al medicament:
 - 4.1.1. Gestió de comandes i estocs
 - 4.1.2. Organització i control de medicaments
 - 4.1.3. Gestió informàtica
 - 4.1.4. Robotització
 - 4.1.5. Activitats administratives
 - 4.1.6. Activitats de gestió empresarial
- 4.2. Activitats de farmacotècnia orientades al medicament:
 - 4.2.1. Fórmules magistrals i preparats oficials
 - 4.2.2. Nutrició parenteral
 - 4.2.3. Citostàtics
 - 4.2.4. Teràpia gènica

5. Funcions de Farmàcia assistencial orientades al pacient

- 5.1. Dispensació d'especialitats farmacèutiques
 - 5.1.1. Dispensació activa
 - 5.1.2. Sistema de dispensació de medicaments en dosis unitàries (SDMDU)
 - 5.1.3. Sistema personalitzat de dosificació (SPD)
- 5.2. Consulta o indicació farmacèutica
- 5.3. Seguiment farmacoterapèutic personalitzat
- 5.4. Activitats preventives
 - 5.4.1. Cribratges dels factors de risc
 - 5.4.2. Programes de promoció de la salut i prevenció de la malaltia
 - 5.4.3. Educació sanitària
- 5.5. Farmacovigilància
- 5.6. Prevenció d'errors de medicació
- 5.7. Activitats integrades i multidisciplinàries
- 5.8. Programes específics de col·laboració amb l'Administració
- 5.9. Tecnologies de la informació

6. Impacte social de l'activitat farmacèutica assistencial

- 6.1. Cartera de serveis d'activitats relacionades amb salut i qualitat de vida
Farmàcia comunitària:

- 6.1.1. Ortopèdia
- 6.1.2. Dietètica i nutrició
- 6.1.3. Productes sanitaris
- 6.1.4. Plantes medicinals
- 6.1.5. Homeopatia
- 6.1.6. Cosmètica

Hospital:

- 6.1.7. Dispensació ambulatoria
- 6.2. Activitats formatives i de desenvolupament professional
 - 6.2.1. Congressos
 - 6.2.2. Sessions clíniques
 - 6.2.3. Formació continuada
- 6.3. Activitats de recerca assistencial
 - 6.3.1. Treballs d'investigació
 - 6.3.2. Comunicacions
 - 6.3.3. Publicacions

4.2 AULA ACTIVA FORMATIVA

Contempla les activitats formatives que es desenvoluparan a la Facultat de Farmàcia. El temari és comú per a tots els alumnes i consta dels següents apartats:

- Presentació de l'assignatura estructura organitzativa i de planificació docent
- Introducció al concepte pràctic d'*Atenció Farmacèutica*
 - Dispensació activa
 - Consulta o indicació farmacèutica
 - Seguiment farmacoterapèutic personalitzat
 - Especialitats farmacèutiques complexes
 - Prevenció d'Errors de Medicació
 - Activitats de Promoció de la Salut i Prevenció de la Malaltia
 - Sistemes de registre de les activitats desenvolupades
 - Indicadors de millora de l'activitat farmacèutica
 - Introducció al treball de recerca

4.3 TREBALLS DE RECERCA ASSISTENCIAL

Iniciació als treballs de recerca assistencial sobre dispensació activa, consulta o indicació farmacèutica, o bé de seguiment farmacoterapèutic personalitzat, tenint en compte la detecció i prevenció de problemes relacionats amb els medicaments (PRM) així com registres d'intervencions farmacèutiques davant pacients amb diferents

patologies que requereixen hospitalització o no: diabetis, osteoporosi, hipertensió, hipercolesterolèmia, dolor, asma i MPOC, parkinson, alzheimer, depressió, símptomes menors, etc. També es contemplarà el desenvolupament de treballs sobre l'ús de diferents grups terapèutics de medicaments que requereixin monitorització o sobre terapia seqüencial.

També, tant des de la farmàcia comunitària com des de l'hospitalària es dissenyaran treballs observacionals dirigits a la detecció d'errors de medicació per tal de participar activament en el Programa de Prevenció d'Errors de Medicació de la Conselleria de Salut de la Generalitat de Catalunya.

Aquests treballs seran avaluats a cada Unitat de Coordinació Docent i la seva exposició serà en format pòster i comunicació oral a la Facultat de Farmàcia.

5. METODOLOGIA

L'assignatura s'organitza en tres grans blocs. El primer: l'Aula activa formativa, en la qual es proporcionen a l'alumnat les eines adequades per desenvolupar la tasca de farmàcia assistencial i l'Atenció Farmacèutica. Això s'aconsegueix mitjançant l'aprenentatge presencial actiu de l'alumnat a l'aula amb una durada de 30 hores lectives.

El segon bloc consisteix en l'activitat diària de l'alumnat al centre receptor escollit, al llarg d'un període mínim de sis mesos, on durà a terme l'aprenentatge explicat en el *Manual d'Estades en Pràctiques Tutelades*, editat per la Unitat de Coordinació Docent d'Estades.

El tercer bloc de l'assignatura correspon al treball d'inici a la recerca assistencial. Els estudiants s'agruparan per unitats de coordinació docent i desenvoluparan, seguint dinàmiques grupals i sota la direcció del professorat associat vinculat a cada unitat territorial, el treball proposat.

Els tres blocs s'estructuren bàsicament entorn del fet que els futurs farmacèutics adquireixin competències per vetllar per l'ús segur i eficient dels tractaments farmacoterapèutics en els pacients, així com en els aspectes de gestió empresarial que comporta la professió farmacèutica.

6. AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme sobre el total d'activitats de l'assignatura. El dossier d'aprenentatge de l'alumne consisteix en tres carpetes. El pes relatiu de cadascuna és: l'Aula activa formativa (25 % avaluació en finalitzar el període de

formació inicial), realització del treball d'inici a la recerca assistencial en el centre receptor (25 %) i una prova final escrita tipus test (50 %).

La metodologia d'avaluació, mitjançant la prova final, consistirà en una part escrita que inclourà un examen de tipus test de 80 preguntes d'elecció múltiple (3 preguntes incorrectes n' anul·len una de correcta), amb la possibilitat d'incloure una part de resolució de casos i preguntes d'interrelació. A més, aquesta prova final podrà tenir una part pràctica per a l'avaluació, fonamentalment, de les actituds i aptituds de l'alumnat.

7. BIBLIOGRAFIA I ALTRES FONTS DOCUMENTALS

Cipolle, R. J.; Strand, L. M. *El ejercicio de la atención farmacéutica*. Ed. McGraw Hill Interamericana, 2000.

Farmàcia Hospitalària. 3a ed. Fundació Espanyola de Farmàcia Hospitalària.

Guia de qualitat a l'oficina de farmàcia. Publicació del COFB.

Llibre blanc per a la integració de les activitats preventives a l'oficina de farmàcia. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social: Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, 1997.

Manual de procedimientos en atención farmacéutica. Barcelona: Fundació Pharmaceutical Care España, 1999.

Manual de qualitat i procediments. Guia del servei de farmàcia d'hospital. Col·legi de Farmacèutics de Barcelona.

March M. Travé P. *Manual d'Estades en Pràctiques Tuteladas*. Servei de Publicacions UB. Barcelona setembre 2005

Pharmaceutical Care España. Revista de la Fundació PhCE sobre Atención Farmacéutica. Madrid: Saned, 1999-.

Procediments normalitzats de treball per a l'elaboració de fórmules magistrals i preparats oficials segons el RD Llei 175/2001, de 23 de febrer.

Pàgina web de Fundació Pharmaceutical Care España: [http://www. Pharmaceutical-care.org](http://www.Pharmaceutical-care.org)

Pàgina web de la Societat Catalana de Farmàcia Clínica: <http://www.acmb.es>

Pàgina web de la Societat Europea de Farmàcia Clínica: <http://www.escp.nl>

↘ Pàgina web de la Societat Catalana d'Atenció Primària: <http://www.acmb.es>

↘ Pàgina web de la Salut Pública de Catalunya i de Balears: <http://www.acmb.es>

Pàgina web de la Societat Catalana de Bioètica: <http://www.acmb.es>

Pàgina web de l'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut: <http://www.acmb.es>

8. COORDINACIÓ I PROFESSORAT

Coordinadora general de les Estadets: Dra. Marian March i Pujol
Professora titular

Professorat associat de les unitats de coordinació docent:

	UCD	PROFESSORAT ASSOCIAT
Barcelona	Barcelona Nord	Rosa Farré Riba / M. Pilar Gascón Lecha / Josep Monterde Junyent / Maria Pilar Sabin Urquia / Gemma Tribó Alcobé /
Barcelona	Barcelona Sud	Antonio Miró Aspa / Helena Oller Dolcet / Mercedes Roca Massa /
Costa de Ponent	Costa de Ponent	Pedro Antonio Amadó Cercós / Ramón Jodar Masanes / Anna Mas Comas / Pere Travé Mercadé / Manuela Velázquez Prieto /
Centre	Centre	Joan Altimiras Ruiz / Miquel Blanchart Capdet /
Barcelonès Nord / Maresme	Barcelonès Nord / Maresme	Laura Lorente Mansilla / M. Angeles Via Sosa /
Lleida	Lleida	Llorenç Lladonosa Sapiens / Irene Mangues Bafalluy /
Girona	Girona	M. Teresa Butiña Agustí / Ramón Piera de Ciurana /
Tarragona i Terres de l'Ebre	Tarragona i Terres de l'Ebre	M. Jesús Gallart Mora / M. Dolores Esqué Ruiz / Montserrat Canela Subirada /